

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 18

Засновано у 2015 році

Рівне – 2023

УДК 37 : 005.591.61 -66
ББК 74.200

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 18. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 328 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Грицай Наталя Богданівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габлітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогії Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Вихрущ А. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Вінницького національного технічного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій;

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельничук І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Павелків К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Pobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Ігнатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Śroć Zdzisław (Сіроїц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіки, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Шадюк О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.
Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 11 від 26 жовтня 2023 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Сухомлинська О. Василь Сухомлинський про захисне виховання: сьогоднішні рефлексії.....	6
Богущ А. Захисна педагогіка Василя Сухомлинського у партнерській взаємодії батьків і педагогів.....	15
Петренко О., Пустовіт Г., Олексюк О., Поліщук І. Моральне виховання неповнолітніх засуджених у процесі трудової діяльності в умовах виправної установи.....	24
Безкоровайна О., Ткачук А. Сучасні аспекти формування громадянської солідарності у майбутніх вчителів іноземної мови в умовах міжкультурного інформаційного простору.....	35
Білавич Г., Гудовсек О. Освіта та моральне виховання дорослих в Україні у вимірі пенітенціарної педагогіки європейських країн.....	45
Блавт О. Сучасне інклюзивне фізичне виховання: інновації та можливості.....	56
Журба К. Цифровізація військово-патріотичного виховання української молоді в умовах війни.....	66
Koliada N. Family-type children's home as an alternative form of childhood social protection.....	76
Кочубей Т. Соціальний аспект дитинства у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського.....	86
Mykhalechuk N., Ivashkevych E., Gron L., Kvasnetska N. Challenges of online studying: the theory and the practice.....	96
Мушкета Р., Кіндрат В., Кіндрат П., Гоголь Т. Wartości i cele edukacji do rekreacji fizycznej. Współczesne podstawowe czynniki rozwoju rekreacji ruchowej.....	107
Пелех Ю., Антончик Є. Нормативне відображення звернення до аксіологічного підходу у контексті модернізації вищої педагогічної освіти України у XXI столітті.....	119
Розман І., Петрова А. Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій бібліотечної та архівної справи.....	129
Потапчук Т., Пукас І., Каньоса Н. Співпраця педагога з батьками у змісті полікультурного виховання дітей.....	137
Стадник В. Актуальність інноватики в освітньому процесі фізичного виховання: виклики воєнного стану.....	145
Баліка Л., Петренко С., Петренко І. Неформальна та інформальна освіта: нові способи формування компетентностей фахівця в сучасних умовах.....	155
Баранюк І. Художньо-педагогічні твори Василя Сухомлинського як виховний засіб в початковій школі: методичний аспект.....	163

Боса В., Петренко С. Зміст та сутність концепта «інформація» в контексті інформологічного підходу та використання інформаційних технологій у підготовці філологів.....	174
Кашуба А., Ковальський В., Панчук А., Панчук І. Компетентність учителя фізичної культури в контексті вимог Нової української школи	186
Козир М., Козік О., Петренко К., Холявінська С. Абетка моральних цінностей: погляд на сучасну людину в умовах війни.....	197
刘婷婷 (Tingting Liu), 甦 (Su Xiao). Дух педагога В. Сухомлинського: особливості, формування та роздуми.....	212
Остапчук М. Цілісна система науково-дослідницької роботи викладача ЗВО і учня як спосіб підготовки талановитої молоді (на прикладі Малої академії наук України).....	218
Стельмашук Ж. Формування соціальної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами волонтерської діяльності.....	231
朋 腾(Teng Peng), 甦 (Su Xiao). Серце віддаю дітям – погляд В. Сухомлинського на вчителів та його сучасне значення.....	239
Ціпан Т. Ресурсні можливості навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у шкільно-сімейному вихованні» у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів початкової освіти.....	247
Шліхта Г. Змістовне наповнення структурних елементів ціннісно-деонтологічних компетенцій майбутніх фахівців з інформаційних технологій.....	259
Доробки молодих науковців	
Лебзіна К. Розвиток фізичних якостей молодших школярів засобами рухливих ігор.....	275
Махиня С., Прус Г., Ярмак О. В. Сухомлинський – учитель: особлива місія педагога в кризових ситуаціях.....	286
Пелех В. Концептуальний аналіз сучасних підходів до розуміння ціннісно-смыслові саморегуляції особистості.....	294
Філоненко Р. Відображення ідей В. О. Сухомлинського в концепції Нової української школи.....	304
Шульгач М. Освітня і наукова діяльність кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету: ретроспективний аналіз.....	312

Кашуба Анатолій

доцент кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-7782-898X,
e-mail: anatolii.kashuba@rshu.edu.ua

Ковальський Володимир

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-8282-0173,
e-mail: volodymyr.kovalskyi@rshu.edu.ua

Панчук Андрій

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-1670-5772,
e-mail : andrii.panchuk@rshu.edu.ua

Панчук Ілона

старший викладач кафедри теорії і практики фізичної культури та спорту
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0003-0518-0701,
e-mail: ilona.panchuk@rshu.edu.ua

**КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В КОНТЕКСТІ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Анотація. У статті розглянуто проблему компетентності вчителя фізичної культури в контексті вимог Нової української школи (НУШ). Проаналізовано теоретичні засади готовності вчителів фізичної культури до професійної діяльності в Новій українській школі та специфіку педагогічної діяльності на засадах компетентнісного підходу, висвітлено перелік основних компетентностей, якими повинен володіти вчитель фізичної культури НУШ.

З'ясовано, що професійна діяльність учителів фізичної культури НУШ спрямована на формування і розвиток фізичних якостей та психічних характеристик особистості школяра, відповідального ставлення до власного здоров'я, забезпечення безпеки та усвідомлення спільності інтересів людини і держави, розвиток національної ідентичності. Реалізація цих вимог вимагає від вчителів НУШ докорінної зміни підходів до процесу викладання фізичної культури, перегляду змісту уроків, запровадження інноваційних методик, технологій при використанні відомих форм у фізичній культурі, формувального оцінювання навчальних досягнень здобувачів загальної початкової освіти. Подальшого напрацювання потребує дослідження педагогічних умов адаптації учителів фізичної культури до професійної діяльності в контексті вимог Нової української школи.

Ключові слова: педагогічна освіта, фізична культура, учитель фізичної культури, компетентність, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми. Формування нових підходів у фізичному вихованні школярів Нової української школи (НУШ) неможливе без реалізації компетентнісного підходу до їх навчання на уроках фізичної культури і позашкільній, виховній та спортивно-масовій роботі. Тому освітня політика держави спрямована на оновлення системи фізичного виховання НУШ, яка на концептуальному, змістовому і управлінському рівнях повинна бути спрямована на формування ключових предметних компетентностей і наскрізних умінь.

Ефективне функціонування системи фізичного виховання в умовах динамічної, соціально-політичної і економічної трансформації нашого суспільства та забезпечення повноцінного розвитку здобувача освіти знаходяться у прямій залежності від рівня компетентності спеціалістів-педагогів НУШ.

Вчитель фізичної культури повинен бути одним із найбільш компетентних фахівців, з професійними знаннями, вміннями, навичками. Адже в його обов'язки входить координація дій щодо плану роботи закладу загальної середньої освіти з фізичного виховання, організація роботи учнів на уроках фізичної культури і позаурочних заняттях, постійна взаємодія з педагогічним колективом та батьками у створенні оптимальних умов для фізичного виховання й ведення здорового способу життя учнями. Саме тому питання компетентнісного підходу до професійної підготовки вчителя фізичної культури є актуальним аспектом педагогічної теорії і практики.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Аналіз наукових досліджень, присвячених проблемі підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури на основі компетентнісного підходу у вітчизняній педагогічній науці дає підстави стверджувати, що вона є достатньо розробленою.

Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти розглядали вітчизняні вчені В. І. Завацький, Р. П. Карпюк, О. С. Куц, Л. П. Сущенко (2004), О. В. Тимошенко, Б. М. Шиян, Ю. М. Шкрєбгій та ін. Окремі аспекти формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності досліджували Л. П. Ареф'єва, В. І. Бабич, Л. В. Безкоровайна, Г. Р. Генсерук, М. Т. Данилко, Л. О. Демінська, Л. І. Іванова, С. О. Ігнатенко, Ю. О. Коваленко, І. В. Оксенюк, А. А. Кашуба, В. В. Ковальський (2019) та ін. Проблемою вдосконалення та оновлення змісту фахових дисциплін займалися Г. Генсерук (оновлення змісту фахових методик з метою вдосконалення системи наукових знань про природу і суспільство; особистісний і соціокультурний досвід, які реалізуються, розвиваються і трансформуються в системі освіти); О. Тарнополький (практичне забезпечення навчання через зміст фахових дисциплін); Т. Пасічник (2011) (технологія відбору навчальних матеріалів); Н. Денисенко (2021) (структурування змісту навчальних дисциплін у такий спосіб, щоб студенти педагогічних закладів вищої освіти оволоділи міцними знаннями і вміннями, нестандартністю мислення, розвивали власні творчі здібності) та ін. Теоретичні й методичні засади компетентнісного підходу в системі вищої та загальної середньої освіти висвітлено також в працях В. Байденко, Н. Бібік, І. Зимньої, І. Єрмакова, Н. Кузьміної, В. Лозової, О. Пометун, І. Омеляненко, М. Степка, А. Хуторського та інших. Теоретичні й практичні основи професійної підготовки вчителя фізичної культури до педагогічної діяльності, сутність і специфіку педагогічних умінь, механізми їх формування в професійно-педагогічній підготовці досліджено в працях М. Віленьського, Л. Лубишевої, А. Матвєєва, Л. Сущенко, Б. Шияна та інших.

У публікаціях Н. А. Башовець (2021), К. Ю. Павлишинця розглянуто функціональну специфіку формування професійної компетенції під час проходження педагогічної практики. Науково-педагогічному аналізу проблеми компетентнісного підходу до професійної підготовки учителів фізичної культури присвячені наукові доробки Н. Денисенко (2021), І. Іванія (2013).

Мета статті – охарактеризувати сутність педагогічної діяльності учителя фізичної культури в контексті вимог Нової української школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасному світі, де зростає увага до фізичного здоров'я та активного способу життя, вчителі фізичної культури мають важливу місію – готувати молоде покоління до життя в сучасному суспільстві, коли фізична активність та здоров'я стають чи не найголовнішими умовами повноцінної участі в суспільстві. Тож, керуючись ЗУ «Про освіту» (2017) та Рекомендаціями європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя (2006 р.), МОН було розроблено концепцію Нової української школи, декомпетентність вчителя фізичної культури та його роль у формуванні

молодого покоління є однією з ключових ініціатив, яка спрямована на покращення якості освіти і підготовку учнів до сучасних реалій життя.

Держава покладає великі сподівання на систему фізичного виховання Нової української школи, яка на концептуальному, змістовому, інструментальному і управлінському рівнях повинна бути спрямована на формування в учнів ключових, предметних компетентностей і наскрізних умінь. Компетентнісний підхід в освіті фахівці зазвичай ототожнюють з такими чинниками:

перехід від накопичування нормативно визначених знань, умінь і навичок до формування й розвитку в учнів/учениць здатності практично діяти, застосовувати індивідуальні техніки і досвід успішних дій у професійній діяльності та соціальній практиці;

спрямованість освітнього процесу на формування в учнів/учениць ієрархічно підпорядкованої системи ключових (супер, основних, базових, надпредметних, транспредметних), загальнопредметних (загальногалузевих, міжпредметних) і предметних компетентностей.

Центральне місце в компетентнісному підході відводиться такій складній і багатоаспектній категорії, як компетентність. Отже, компетентнісний підхід до навчання школярів на уроках фізичної культури доцільно розглядати як систематичну роботу педагога, спрямовану на розвиток у дітей предметних, загальногалузевих (міжпредметних) і ключових компетентностей, які у своїй єдності дають змогу їм ефективно вирішувати проблеми в галузі збереження, підтримання та відновлення здоров'я. У цьому контексті особливу роль відіграє вчитель фізичної культури, оскільки фізична активність та здоров'я стають все більш важливими аспектами життя сучасної людини і роль вчителя фізичної культури стає надзвичайно важливою (2018). Особливо це добре прослідковується в контексті вимог Нової української школи (2016), яка покликана забезпечити високий рівень освіти та виховання молодого покоління. У зв'язку з цим варто акцентувати на новій ролі вчителя – не як єдиного наставника та джерела знань, а як коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Тому вважаємо за доцільне охарактеризувати ключові компетентності, якими повинен володіти учитель фізичної культури, аби відповідати вимогам сучасної освіти за формулою Нової української школи.

Педагогічна компетентність. Вчителю фізичної культури потрібно мати глибокі знання в галузі педагогіки та методики навчання. Він повинен розуміти психологічні особливості учнів різного віку та розвивати власну педагогічну майстерність. Важливо вміти проводити мотивуючі та цікаві уроки, адаптувати навчальний процес до індивідуальних потреб учнів, створювати мотивуюче та сприяюче середовище, мати індивідуальний підхід до кожного з учнів, розуміти їхні потреби і психологічний стан, що допоможе забезпечити якісне навчання та виховання. Глибокі знання про сучасні методи навчання фізичним вправам та спортивним дисциплінам, які охоплюють розуміння

техніки та тактики різних видів спорту, знання про сенситивні періоди розвитку фізичних якостей у дітей різного віку, дають можливість вміти адаптувати заняття до індивідуальних потреб учнів, враховуючи їхні фізичні можливості та інтереси, сприяють всебічному розвитку кожного учня.

Перед учителем фізичної культури стоїть завдання бути креативним фахівцем своєї справи. Це передбачає вміння створити таке середовище, яке б стимулювало мотивацію учнів до фізичної активності, сприяло б розвитку фізичних навичок та співпраці в колективі.

Учителю фізичної культури слід володіти глибокими знаннями про різні види фізичної активності, правильний харчовий раціон, а також методи попередження і терапії травм. Також важливо впроваджувати інноваційні підходи до навчання, оскільки сучасні учні вимагають новизни та сучасності.

Професійний розвиток. Учителю фізичної культури потрібно постійно підвищувати свій рівень професійної компетентності, бути зацікавленим у постійному професійному розвитку. Це може бути: участь у навчальних семінарах, курсах підвищення кваліфікації, вебінарах, конференціях, а також вивчення матеріалів нових наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту.

Знання сучасних методик навчання. Місія Нової української школи – змінити підходи до навчання та виховання. Вчителі фізичної культури повинні бути готові до використання сучасних методик навчання та тренування, включаючи використання інноваційних технологій та електронних засобів навчання, які враховують індивідуальні особливості учнів та стимулюють їх активну участь у заняттях. Це допомагає зробити заняття більш цікавими та залучити учнів до рухової діяльності для покращення фізичної активності. Інновації та інтегрований підхід допомагають вчителям фізичної форми здобувача освіти в цілому. створювати більш цікаве та ефективне навчання, яке відповідає вимогам сучасного освітнього середовища та сприяє розвитку учнів не лише у фізичному, а й також у когнітивному та соціальному планах.

Одним із головних завдань учителя фізичної культури в Новій українській школі є стимулювання інтересу учнів до фізичної активності та зміцнення здоров'я.

У Новій українській школі вчитель фізичної культури часто працює в команді з іншими педагогами та спеціалістами, щоб забезпечити інтегрований підхід до навчання. Тому важливо мати навички спільної роботи, обміну ідеями та співпрацювати на благо всебічного розвитку учнів.

Вчителю потрібно володіти навичками управління класом або групою учнів на тренуваннях та змаганнях, здатністю вести команду, розвивати спільні цілі та сприяти колективному духу.

Мотивація та психологічна готовність. Українська система освіти в Новій українській школі наголошує на важливості мотивації та психологічної

готовності вчителя до роботи з учнями. Вчителю фізичної культури потрібно створювати навчальне середовище, де діти знаходять мотивацію до фізичної активності та занять спортом. Важливо розуміти індивідуальні особливості учнів та працювати з ними, враховуючи їхні потреби та бажання.

Психологічна готовність учителя фізичної культури – це уміння розуміти психологічні стани учнів, сприяти їхньому психічному комфорту та психологічному розвитку через фізичну активність. Здатність спілкуватися з дітьми та розуміти їхні потреби допомагають створити сприятливу атмосферу на уроках та підтримувати психологічний комфорт дітей.

Учителю фізичної культури можуть знадобитися навички вирішення конфліктів серед учнів або власні конфлікти з колегами. Мати хист до ефективного спілкування та вирішення конфліктів є надзвичайно важливим.

Під час роботи з дітьми та молоддю вчителю доводиться зіштовхуватися з різними емоційними ситуаціями. Важливо володіти емоційною стійкістю та вміти керувати своїми емоціями, щоб залишати позитивний вплив на учнів. Учителю потрібно вміти налагоджувати ефективне спілкування з учнями, батьками та колегами. Емпатія та здатність слухати допомагають побудувати довіру та підтримати психологічний комфорт всіх учасників навчального процесу.

Загалом, педагогічна майстерність та психологічна готовність вчителя фізичної культури відіграють важливу роль у формуванні успішного, цікавого та психологічно здорового навчання і виховання учнів у цій сфері.

Інновації та інтегрований підхід. У контексті вимог Нової української школи вчителі фізичної культури повинні бути готові до впровадження інноваційних методів та технологій у своїй роботі. Це може охоплювати використання спеціалізованих програм, мобільних додатків для відстеження фізичної активності, а також впровадження інтерактивних засобів навчання.

Завдання вчителя фізичної культури полягає також у співпраці з іншими вчителями та спеціалістами для забезпечення інтегрованого підходу до навчання. Важливо спільно розробляти інтердисциплінарні проєкти, де фізична активність комбінується з іншими предметами, такими, як біологія, географія, історія, аби забезпечити важливість фізичної активності у всебічному розвитку учнів.

Інновації та інтегрований підхід у роботі вчителя фізичної культури є надзвичайно важливими для забезпечення цікавого та ефективного навчання учнів. Сучасний світ вимагає нових підходів до фізичної освіти, а вчителі фізичної культури мають вести в цьому ключову роль. Ось як інновації та інтегрований підхід можуть бути використані в їхній практиці:

Використання технологій. Вчителі можуть використовувати сучасні технології для поліпшення процесу навчання та сприяння інтересу до фізичної активності. Мобільні додатки, відеогри, онлайн-тренажери та спеціалізовані веб-сервіси можуть створювати інтерактивні уроки та вправи, організацію

активних екскурсій, велопогулянок, які роблять навчання більш захоплюючим.

Інтердисциплінарність та співпраця з іншими педагогами. Вчителі фізичної культури повинні бути відкриті до співпраці з іншими вчителями та спеціалістами. Важливо розуміти, як фізична активність може бути інтегрована з іншими предметами і допомагати в їхньому вивченні. Наприклад, вивчення географії може бути поєднане з екскурсією на природу, де учні вивчають фізичну географію, або з вивченням історії, коли діти вивчають спортивні події минулого, з біологією (вивченням анатомії), математикою (розрахунками тренувальних показників).

Нова українська школа сприяє інтеграції різних предметів навчання. Вчителі фізичної культури мають співпрацювати з іншими педагогами для створення інтердисциплінарних проєктів, які поєднують фізичну активність з іншими предметами, наприклад, з біологією (вивченням анатомії), математикою (розрахунками тренувальних показників), або історією (вивченням історії спорту). Цей інтегрований підхід допомагає учням бачити зв'язок між різними предметами та набувати більш ґрунтовних знань. Співпраця з іншими вчителями дає можливість реалізувати проєкти, які поєднують фізичну активність з іншими видами навчання.

Здоровий спосіб життя та приклад для учнів. Вчителі фізичної культури мають бути прикладом для своїх учнів у веденні здорового способу життя. Це включає в себе активну фізичну діяльність, правильне харчування та дотримання здорового способу життя. Через власний приклад вони можуть надихати учнів на здоровий спосіб життя, який вони зможуть засвоїти на все життя.

Співпраця з батьками та громадою. Вчителі фізичної культури повинні активно співпрацювати з батьками та громадою, щоб створити сприятливе середовище для розвитку фізичної активності учнів поза школою. Громадські заходи, спортивні змагання, естафети, олімпіади, та ініціативи з підтримки фізичної активності можуть утверджувати цю співпрацю. Вчителю важливо співпрацювати з батьками та громадськістю з метою створення сприятливого середовища для фізичної активності дітей поза школою. Формування цих компетентностей учителя фізичної культури є процесом, що вимагає постійної праці та самовдосконалення. Такий учитель відіграє ключову роль у забезпеченні якісної фізичної освіти та здорового способу життя учнів і сприяє їхньому всебічному розвитку.

Розвиток особистісних якостей учнів. Важливою компетентністю вчителя фізичної культури є розвиток особистісних якостей учнів. Він повинен сприяти формуванню таких рис, як дисциплінованість, відповідальність, спортивна доброзичливість та командний дух. Ці якості допоможуть учням не лише в спортивних досягненнях, а й в їхньому майбутньому житті та кар'єрі.

Підтримка фізичного здоров'я. Учитель фізичної культури повинен бути відданим захисником фізичного здоров'я своїх учнів. Найперше, – це вміння визначати фізичну підготовку кожного учня та надання рекомендацій щодо його покращення. Також важливо навчати учнів основам здорового способу життя, включаючи правильне харчування та регулярну фізичну активність.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Компетентність вчителя фізичної культури є основою фундаменту для успішного впровадження ідей Нової української школи. Вчитель повинен бути готовим до постійного самовдосконалення та розвитку, використовувати сучасні методи та інновації, співпрацювати з іншими педагогами та психологами, а також бути прикладом для своїх учнів щодо здорового способу життя. Тільки завдяки такому підходу вчителі зможуть підготувати молоде покоління до життя в сучасному світі, де фізична активність та здоров'я мають дуже важливе значення. Їхня компетентність у багатьох сферах є вирішальною для досягнення цілей освітньої реформи та підготовки нового покоління українців до життя в сучасних умовах глобального світу.

Компетентність вчителя фізичної культури в контексті Нової української школи – це важлива передумова для успішного навчання та виховання учнів. Вчителі повинні бути готові до змін, постійно підвищувати свою кваліфікацію та вдосконалювати свої педагогічні навички, щоб надати дітям можливість розвиватися як фізично, так і освітньо та емоційно.

Вимоги до вчителя фізичної культури в Новій українській школі, впровадження її ідей відкривають водночас і нові можливості та підходи до навчання і виховання дітей. У цьому контексті вчителі фізичної культури відіграють надзвичайно важливу роль у підготовці молодого покоління до життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Сущенко, Л. (2004). Про професійне самовизначення майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. пр.* Редкол.: Т. І. Сущенко (відп. ред.). Київ-Запоріжжя. 2004. Вип. 31, сс. 383–389.

Оксенюк, І., Ковальський, В., Кашуба, А. (2019). Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів фізичного виховання засобами спортивних ігор. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури» / Фізична культура і спорт / Зб. наукових праць.* Вип. 12 (120). Київ, сс. 89–92.

Денисенко, Н. (2021). Теоретичні і методичні засади формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. Доктор педагогічних наук. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова.

Башавець, Н., Старікова, К. (2021). Компетентнісний підхід в професійній підготовці вчителя фізичної культури. *Сучасні проблеми фізичного виховання,*

спорту та здоров'я людини: матеріали V інтернет-конференції (Одеса, 17-18 листопада 2021 р.). Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович. СС. 142–145.

Іваній, І. (2013). Компетентнісний підхід до професійної підготовки вчителя фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. № 1. СС. 43–48.

Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 22.09.2023).

Рекомендації європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя (2006). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (дата звернення 22.09.2023).

Павлишинець, К. (2017). Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до адаптації професійної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя: КПУ. Вип. 56–57, сс.289–295.

Державний стандарт початкової освіти (2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення 22.09.2023).

Концепція Нової української школи. (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 22.09.2023).

REFERENCES

Sushchenko L. (2004). Pro profesiine samovyznachennia maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu [On the Professional Self-determination of Future Specialists in Physical Education and Sports]. *Pedahohika i psykhologhiia formuvannia tvorchoi osobystosti: problemy i poshuky: Zb. nauk. pr. Redkol.: T.I. Sushchenko (vidp. red.)*. Kyiv-Zaporizhzhia. 2004. Vyp. 31, ss. 383–389. [in Ukrainian]

Okseniuk, I., Kovalskyi, V., Kashuba, A. (2019). Formuvannia profesiinykh kompetentnosti maibutnikh vchyteliv fizychnoho vykhovannia zasobamy sportyvnykh ihor [Formation of Professional Competences of Future Physical Education Teachers by Means of Sports Games]. *Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu im. M.P. Drahomanova. Seriiia № 15*. “Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury”. *Fizychna kultura i sport*. Zb. naukovykh prats. Vyp. 12 (120). Kyiv, ss. 89–92. [in Ukrainian]

Denysenko, N. (2021). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannia profesiinoi mobilnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury* [Theoretical and Methodological Foundations for the Formation of Professional Mobility of Future Physical Education Teachers.]. *Doktor pedahohichnykh nauk. Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova*. [in Ukrainian]

Bashavets, N., Starikova, K. (2021). Kompetentnisnyi pidkhid v profesiinii pidhotovtsi vchytelia fizychnoi kultury [Competence-based Approach in the

Professional Training of Physical Education Teachers]. *Suchasni problemy fizychnoho vykhovannia, sportu ta zdorovia liudyny: materialy V internet-konferentsii* (Odesa, 17-18 lystopada 2021 r.). Odesa: vydavets Bukaiev Vadym Viktorovych. SS. 142–145. [in Ukrainian]

Ivanii, I. (2013). Kompetentnisnyi pidkhid do profesiinoi pidhotovky vchytelia fizychnoi kultury [Competence-based Approach to Professional Training of Physical Education Teachers]. *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi. No 1*. SS. 43–48. [in Ukrainian]

Zakon Ukrainy pro osvitu [The Law of Ukraine “On Education”] (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennia 22.09.2023). [in Ukrainian]

Rekomendatsii yevropeiskoho parlamentu ta Rady Yevropy shchodo formuvannia kluchovykh kompetentnostei osvity vprodovzh zhyttia [Recommendations of the European Parliament and the Council of Europe on the Formation of Key Competencies of Lifelong Learning] (2006). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (data zvernennia 22.09.2023). [in Ukrainian]

Pavlyshynets, K. (2017). Teoretychni zasady pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do adaptatsii profesiinoi diialnosti [Theoretical Bases of Preparation of Future Physical Education Teachers for Adaptation of Professional Activity]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. zb. nauk. pr.* / [redkol.: T. I. Sushchenko (holov. red.) ta in.]. Zaporizhzhia: KPU. Vyp. 56–57, ss.289–295. [in Ukrainian]

Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity [State Standard of Primary Education] (2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (data zvernennia 22.09.2023). [in Ukrainian]

Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly [The Concept of the New Ukrainian School]. (2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (data zvernennia 22.09.2023). [in Ukrainian]

COMPETENCE OF A PHYSICAL EDUCATION TEACHER IN THE CONTEXT OF THE REQUIREMENTS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Anatolii Kashuba

Associate Professor at the Department of Theory and Practice of Physical
Culture and Sports of the Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine

ORCID: 0000-0001-7782-898X,
e-mail: anatolii.kashuba@rshu.edu.ua

Volodymyr Kovalskyi

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Practice of Physical
Culture and Sports of the Rivne State University for the Humanities,

Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8282-0173,
e-mail: volodymyr.kovalskyi@rshu.edu.ua

Andrii Panchuk

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Practice of Physical
Culture and Sports of the Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1670-5772,
e-mail: andrii.panchuk@rshu.edu.ua

Iлона Panchuk

Senior Lecturer at the Department of Theory and Practice of Physical Culture
and Sports of the Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0003-0518-0701,
e-mail: ilona.panchuk@rshu.edu.ua

Abstract. The article examines the problem of the competence of the physical education teacher in the context of the requirements of the New Ukrainian School (NUS). The theoretical foundations of the readiness of physical education teachers for professional activity in the New Ukrainian School and the specifics of pedagogical activity based on the competence approach were analyzed, and the list of basic competencies that a physical education teacher of the NUS should possess was highlighted.

It was found that the professional activity of physical education teachers of the National Academy of Sciences is aimed at the formation and development of the physical qualities and mental characteristics of the student's personality, a responsible attitude to one's own health, ensuring safety and awareness of the common interests of man and the state, and the development of national identity. The implementation of these requirements requires the teachers of NUS to fundamentally change their approaches to the process of teaching physical education, review the content of lessons, introduce innovative methods, technologies when using known forms in physical education, formative assessment of educational achievements of students of general primary education.

The study of pedagogical conditions for the adaptation of physical education teachers to professional activity in the context of the requirements of the New Ukrainian School requires further development.

Keywords: pedagogical education, physical culture, physical education teacher, competence, competence approach.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2023 р.